

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH

w Warmińsko-Mazurskim

Zakładzie Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Warmińsko-Mazurskiego Zakładu Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Członkowie personelu szkół i Centrów Edukacji traktują małych z szacunkiem oraz uwzględniają ich potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przez członków personelu wobec małego przemocy w jakiegokolwiek formie. Personel, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych zakładu i szkół oraz swoich kompetencji.

Podstawy prawne:

1. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249)*
2. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870)*
3. *Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 z późn. zm.)*
4. *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606)*
5. *Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 984 z późn. zm.)*
6. *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r. poz. 900 z późn. zm.)*
7. *Ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 1781)*
8. *Konwencja o prawach dziecka (Dz.U.1991 nr 120, poz. 526)*
9. *Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych (Dz.U. 2012, poz. 1169)*

Rozdział I

Informacje ogólne

I. WPROWADZENIE

Nowelizacja Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego określiła warunki skutecznej ochrony małoletnich przed różnymi formami przemocy. Wprowadzone zmiany wskazują na potrzebę opracowania jasnych i spójnych standardów postępowania w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletnich.

„Standardy Ochrony Małoletnich” są jednym z elementów systemowego rozwiązania ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i stanowią formę zabezpieczenia ich praw. Należy je traktować jako jedno z narzędzi wzmacniających i ułatwiających skuteczniejszą ochronę uczniów /wychowanków przed krzywdzeniem.

Standardy Ochrony Małoletnich zostały opracowane i wdrożone we wszystkich szkołach, dla których W-M ZDZ w Olsztynie jest organem prowadzącym i Centrach Edukacji (nazywanych dalej placówkami) prowadzących kształcenie kursowe oraz projekty unijne, w których uczestniczą małoletni.

Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:

1. Zwrócenie uwagi personelu szkoły/placówki, rodziców i podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania wzmożonych działań na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Określenie zakresu obowiązków przedstawicieli szkoły/placówki w działaniach podejmowanych na rzecz ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
3. Wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletnich.

4. Wprowadzenie wzmożonej działalności profilaktyczno – wychowawczej w zakresie zapewnienia ochrony małoletnim przed przemocą.
5. Personel szkoły/placówki w ramach wykonywanych obowiązków zwraca uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletniego, monitoruje sytuację i dobrostan małoletniego oraz stosuje zasady określone w Standardach.
6. Ze Standardami zapoznawany jest cały personel szkoły/placówki, a także małoletni i ich rodzice, zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.
7. Dyrektor szkoły/placówki wyznacza pedagoga szkolnego/specjalnego jako osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, ewaluowanie i modyfikowanie zapisów Standardów i prowadzenie rejestru interwencji i zgłoszeń.
8. Za monitoring bezpieczeństwa urządzeń teleinformatycznych z dostępem do Internetu, dyrektor czyni odpowiedzialnym administratora sieci lub nauczyciela informatyki.

W konstruowaniu „Standardów Ochrony Małoletnich” przyjęto następujące założenia:

1. W szkołach i placówkach nie są zatrudniane osoby, mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
2. Wszyscy pracownicy potrafią zdiagnozować symptomy krzywdzenia małoletniego oraz podejmować interwencje w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w szkole lub przemocy domowej,
3. Podejmowane w placówkach postępowania nie mogą naruszać praw dziecka, praw człowieka, praw ucznia określonych w Statutach Szkół oraz bezpieczeństwa danych osobowych,
4. Małoletni wiedzą, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami,
5. Małoletni wiedzą, do kogo zwracać się o pomoc w sytuacjach dla nich trudnych i czynią to, mając świadomość skuteczności podejmowanych w placówkach działań,
6. Rodzice poszerzają wiedzę i umiejętności o metodach wychowania dziecka bez stosowania przemocy oraz potrafią uczyć je obowiązujących zasad bezpieczeństwa.

Ponadto przyjęto, że:

1. Prowadzone w placówkach postępowanie na wypadek krzywdzenia lub podejrzenia

krzywdzenia małoletnich jest zorganizowane w sposób zapewniający im skuteczną ochronę,

2. Działania podejmowane w ramach ochrony małoletnich przed krzywdzeniem są dokumentowane oraz monitorowane i poddawane okresowej weryfikacji przy udziale wszystkich zainteresowanych podmiotów.

Uwzględniając powyższe założenia niniejszy dokument określa zatem standardy ochrony małoletnich, stanowiące zbiór zasad i procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia ich bezpieczeństwa. Jego najważniejszym celem jest ochrona małoletnich przed różnymi formami przemocy oraz budowanie bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkołach i placówkach kształcenia kursowego.

II. PRZYJĘTO I WDROŻONO NASTĘPUJĄCE STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH:

Standard 1

W-M ZDZ w Olsztynie dla szkół i placówek, dla których jest organem prowadzącym, opracował i wdrożył do realizacji Standardy Ochrony Małoletnich, które określają:

1. Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu w szkołach i placówkach edukacyjnych.
2. Rozpoznawanie i procedury reagowania na krzywdzenie.
3. Procedury i osoby odpowiedzialne za przyjęcie zgłoszenia, dokumentowanie i dalsze działania pomocowe.
4. Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
5. Zasady bezpiecznych relacji personel – małoletni, w tym zachowania niedozwolone.
6. Zasady bezpiecznych relacji małoletni – małoletni, w tym zachowania niedozwolone.
7. Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu.
8. Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie, w tym ochrony wizerunku i danych osobowych.
9. Zasady upowszechniania i ewaluacji Standardów.

Standard 2

We wszystkich szkołach i placówkach W-M ZDZ w Olsztynie stosuje się zasady bezpiecznej rekrutacji personelu, któremu powierza się edukację lub opiekę nad małoletnimi. Personel podlega regularnym szkoleniom w zakresie obowiązujących standardów.

Standard 3

Szkoły i placówki wdrożyły i stosują procedury interwencyjne, które znane są i udostępnione całemu personelowi. Każdy pracownik wie komu należy zgłosić informację o podejrzeniu lub krzywdzeniu małoletniego i kto jest odpowiedzialny za działania interwencyjne. Każdemu pracownikowi szkoły /placówki udostępnione są dane kontaktowe do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i interwencję w przypadku krzywdzenia małoletnich.

Standard 4

Standardy Ochrony Małoletnich podlegają ewaluacji co najmniej raz na 2 lata. W razie konieczności ewaluuje się zapisy Standardów, konsultując się z personelem, małoletnimi i rodzicami/opiekunami prawnymi.

III. OBJAŚNIENIE TERMINÓW

- 1. Pracownik szkoły/placówki** to osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilno-prawnej, wolontariusze oraz stażyści.
- 2. Małoletni** - każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
- 3. Opiekun małoletniego** - osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny.
- 4. Zgoda rodzica dziecka** oznacza zgodę obojga rodziców dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka należy poinformować rodziców o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekuńczy.
- 5. Krzywdzenie małoletniego** to popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę ww. przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika placówki, rodzica lub innego małoletniego.

Wyróżniamy następujące formy krzywdzenia:

- 1) **Zaniedbywanie** to nie zapewnianie odpowiednich warunków do rozwoju dziecka w sferze zdrowotnej, edukacyjnej i emocjonalnej odpowiedniego odżywiania, schronienia i bezpieczeństwa, w ramach środków dostępnych rodzicom lub opiekunom, i w następstwie powodujące lub mogące powodować uszczerbek na zdrowiu dziecka .
- 2) **Przemoc fizyczna** - celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenie wewnętrzne.
- 3) **Przemoc emocjonalna** - powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie ucznia, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia. Stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać.
- 4) **Wykorzystywanie seksualne**- angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą lub starszą od dziecka. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm).

6. Zachowania agresywne - działanie skierowane przeciwko osobom lub przedmiotom, wywołującym u jednostki niezadowolenie lub gniew. Przez zachowania agresywne wobec innych osób rozumie się następujące zachowania:

- sprzeczki z popychaniem, szturchaniem itp.;
- kłótnie połączone z obrażaniem drugiej osoby;
- lekceważący i arogancki stosunek do uczniów oraz pracowników szkoły;
- używanie telefonów komórkowych, aparatów fotograficznych itp. w celu ośmieszania lub poniżania innych osób;
- zastraszanie;
- wyzywanie;
- naruszanie godności osobistej poprzez wyrażanie ocen negatywnych o rodzicach lub członkach rodzin.

7. Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w Internecie to wyznaczony przez dyrektora szkoły/placówki pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z sieci przez uczniów szkoły/placówki – administrator sieci lub nauczyciel informatyki.

8. Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik sprawujący nadzór nad realizacją polityki ochrony małoletnich w szkole - pedagog szkolny, w placówkach – dyrektor placówki.

9. Dane osobowe ucznia to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację ucznia.

Rozdział II

Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu w szkołach i placówkach edukacyjnych przed dopuszczeniem do pracy z małoletnim

1. Rekrutacja personelu w szkołach/placówkach odbywa się według zasad, które obejmują: ocenę przygotowania kandydatów do pracy z małoletnimi - kwalifikacje i predyspozycje kandydatów oraz rekrutację pracowników obsługi i administracji zgodnie z kwalifikacjami.
2. Przed zatrudnieniem lub nawiązaniem współpracy z pracownikiem/studentem odbywającym praktyki/wolontariuszem, którego zadaniem jest bezpośrednia praca z małoletnim, dyrektor szkoły /placówki zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy nie figuruje on w Rejestrze osób z ograniczonym dostępem lub w Rejestrze osób związanych z przeciwdziałaniem wykorzystywaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 roku życia.
3. Weryfikacja niekaralności kandydata odbywa się poprzez pobranie informacji z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu Karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu Karnego oraz w Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.
4. Jeżeli kandydat do pracy posiada obywatelstwo innego państwa, przed zatrudnieniem jest on zobowiązany do złożenia informacji z rejestru karnego państwa, którego jest obywatelem, uzyskiwanej do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z małoletnimi bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla wyżej wymienionych celów.

-
5. Dyrektor szkoły/placówki pobiera od kandydata oświadczenie o zamieszkiwaniu w innych państwach niż Rzeczpospolita Polska, w których kandydat zamieszkiwał w ostatnich 20 latach pod rygorem odpowiedzialności karnej.
 6. Jeśli przepisy prawa kraju, z którego pochodzi kandydat, nie przewidują sporządzenia informacji o jego niekaralności lub tamtejsze prawo nie prowadzi rejestru karnego, kandydat zobowiązany jest złożyć pracodawcy oświadczenie w tej sprawie (wzór oświadczenia Załącznik nr 1). Oświadczenie to musi zawierać informację, że kandydat nie był skazany prawomocnie w danym kraju za czyny odpowiedzialne przestępstwem określonym w Kodeksie Karnym, ani nie zostało wydane przeciwko niemu inne orzeczenie o takich czynach. Ponadto, kandydat musi zadeklarować, że nie ma obowiązku stosowania się do zakazu zajmowania określonych stanowisk, wykonywania zawodów lub działalności związanych z opieką nad małoletnimi, jeśli taki zakaz został nałożony na niego przez sąd, inny uprawniony organ lub przepisy prawa.
Oświadczenie, składane pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia, powinno zawierać w swojej treści klauzulę „Jestem świadomy(-a) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, która zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
 7. Zatrudniani pracownicy, praktykanci i wolontariusze przed rozpoczęciem pracy lub dopuszczeniem do kontaktu z małoletnimi zobowiązani są do zapoznania się z dokumentami:
 - 1) Statut Szkoły,
 - 2) Regulamin pracy,
 - 3) Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące w Szkole,
 - 4) Regulamin i instrukcje bhp oraz p/poż,
 - 5) Polityka ochrony danych osobowych.
 8. Osoby potwierdzają swoje zapoznanie się z dokumentami oraz zobowiązanie do przestrzegania ich postanowień poprzez pisemne oświadczenie, które jest przechowywane w aktach osobowych lub dołączane do umów dotyczących świadczenia działalności wolontariackiej lub odbywania praktyk zawodowych.

Rozdział III

Zasady zapewniające bezpieczne relacje pomiędzy małoletnim a personelem szkoły/placówki, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

1. Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małoletniego i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małoletniego z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
2. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletniego w jakiegokolwiek formie.
3. Personel zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji personel–małoletni ustalone w szkole/placówce. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia. Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 2 do niniejszych Standardów.
4. Podstawowe standardy określające zasady, o których mowa w ust. 3 **obejmują w szczególności:**
 - 1) Utrzymywanie profesjonalnej relacji z małoletnimi i reagowanie względem nich w sposób niezagrażający, adekwatny do sytuacji i sprawiedliwy wobec innych małoletnich.
 - 2) Zachowanie cierpliwości i szacunku w komunikacji z małoletnimi, podkreślające zrozumienie dla uczuć przeżywanych przez nich, nie wymuszające zwierzeń na siłę i okazujące zainteresowanie, wsparcie i gotowość do rozmowy.
 - 3) Nie zostawianie małoletnim nieograniczonej wolności, wyznaczanie jasnych granic w postępowaniu i oczekiwaniach, egzekwując konsekwencje za ich nieprzestrzeganie, ucząc tym samym, że odpowiedzialność jest po stronie małoletniego, a konsekwencje wynikają z jego działania.
 - 4) Reagowanie w sposób adekwatny do sytuacji i możliwości psychofizycznych małoletniego, w tym dostosowanie poziomu komunikacji do małoletniego ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym niepełnosprawnego.
 - 5) Uwzględnianie potrzeb małoletniego oraz dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych małoletnich, w tym dostosowanie metod i form pracy dla małoletniego ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, małoletniego niepełnosprawnego czy zdolnego.

- 6) Równe traktowanie małoletnich bez względu na płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, status społeczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
 - 7) Fizyczny kontakt z małoletnim możliwy tylko jako odpowiedź na realne potrzeby małoletniego w danym momencie, z uwzględnieniem jego wieku, płci, kontekstu kulturowego i sytuacyjnego. Na kontakt fizyczny (np. przytulenie) małoletni zawsze musi wyrazić zgodę. Kontakt fizyczny może mieć miejsce na zajęciach wychowania fizycznego w celu pokazania małoletniemu poprawności wykonywania ćwiczeń.
 - 8) Ustalanie reguł i zasad pracy w grupie, jasne określanie wymagań i oczekiwań wobec małoletniego, stanowcze reagowanie na zachowania niepożądane.
 - 9) Udział personelu w doskonaleniu zawodowym w zakresie przeciwdziałania przemocy wobec małoletnich, komunikacji interpersonalnej, diagnozy czynników ryzyka, świadczących o możliwości stosowania przemocy wobec małoletniego.
 - 10) Panowanie pracownika nad własnymi emocjami.
 - 11) Kontakt z małoletnimi odbywa się wyłącznie w godzinach pracy szkoły/placówki i dotyczy celów edukacyjnych lub wychowawczych, a jeśli istnieje potrzeba spotkania z małoletnimi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrekcję i uzyskać zgodę rodziców małoletniego.
 - 12) Jeśli zachodzi konieczność kontaktu z małoletnim, opiekunem lub też nauczycielem poza godzinami pracy szkoły/placówki, dozwolone są środki: dziennik elektroniczny, czat grupowy, telefon prywatny.
 - 13) Jeśli małoletni i jego rodzice są osobami bliskimi wobec pracownika, zachowuje on poufność wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich.
5. W relacji personelu z małoletnimi **niedopuszczalne** jest w szczególności:
- 1) stosowanie wobec małoletniego przemocy w jakiegokolwiek formie, w tym stosowanie kar fizycznych, wykorzystywanie relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby),
 - 2) stosowanie przemocy fizycznej wobec małoletniego m.in. bić, szturchać, szarpać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralność fizyczną małoletniego.
 - 3) zawstydzanie, upokarzanie, lekceważenie i obrażanie małoletnich,
 - 4) podnoszenie głosu, krzyczenie na małoletnich, wywoływanie u nich lęku,

- 5) ujawnianie informacji wrażliwych (wizerunek, informacja o sytuacji rodzinnej, medycznej, prawnej itp.) dotyczących małoletniego wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich,
 - 6) zachowywanie się w obecności małoletnich w sposób niestosowny, np. poprzez używanie słów wulgarnych, czynienie obraźliwych uwag oraz nawiązywanie w wypowiedziach do atrakcyjności seksualnej,
 - 7) zabronione jest dotykanie małoletniego w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny,
 - 8) nawiązywanie z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, ani składanie mu propozycji o nieodpowiednim charakterze, kierowanie do niego seksualnych komentarzy, żartów, gestów oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych, bez względu na ich formę,
 - 9) faworyzowanie małoletnich,
 - 10) utrwalanie wizerunku małoletniego (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych pracownika,
 - 11) proponowanie małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych i nielegalnych substancji psychoaktywnych, spożywanie ich wspólnie z małoletnimi lub w ich obecności,
 - 12) zapraszanie małoletnich do swojego miejsca zamieszkania.
6. Personel zawsze powinien być przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
 7. Należy zachować szczególną ostrożność wobec małoletnich, którzy doświadczyli nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania.
 8. Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.
 9. W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego, należy unikać innego niż niezbędny kontakt fizyczny z małoletnim.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznych relacji pomiędzy małoletnimi

1. Prawa, obowiązki i pożądane zachowania małoletnich:

- 1) Małoletni mają prawo do życia i przebywania w bezpiecznym środowisku, także w szkole/palcówce. Nauczyciele i pozostali personel chronią małych i zapewniają im bezpieczeństwo.
- 2) Małoletni mają obowiązek przestrzegania zasad i norm zachowania i postępowania określonych w statucie szkoły/placówki.
- 3) Małoletni uznają prawo pomiędzy sobą do odmienności i zachowania tożsamości ze względu na: pochodzenie etniczne, geograficzne, narodowe, religię, status ekonomiczny, cechy rodzinne, wiek, płeć, orientację seksualną, cechy fizyczne, niepełnosprawność. Nie naruszają praw innych małych – nikogo nie dyskryminują ze względu na jakąkolwiek jego odmienność.
- 4) Zachowanie i postępowanie małych wobec kolegów i innych osób nie narusza ich poczucia godności i wartości osobistej. Małoletni są zobowiązani do respektowania praw i wolności osobistych swoich kolegów i koleżanek, ich prawa do własnego zdania, do poszukiwań i popełniania błędów, do własnych poglądów, wyglądu i zachowania – w ramach społecznie przyjętych norm i wartości.
- 5) Kontakty między małoletnimi cechuje zachowanie przez nich kultury osobistej, np. używanie zwrotów grzecznościowych; uprzejmość; życzliwość; poprawny, wolny od wulgaryzmów język; kontrola swojego zachowania i emocji; wyrażanie sądów i opinii w spokojny sposób, który nikogo nie obraża i nie krzywdzi.
- 6) Małoletni budują wzajemne pozytywne relacje poprzez niwelowanie konkurencyjności między sobą w różnych obszarach życia, wzajemne zrozumienie oraz konstruktywne, bez użycia siły rozwiązywanie problemów i konfliktów między sobą. Akceptują i szanują siebie nawzajem.
- 7) Małoletni okazują zrozumienie dla trudności i problemów kolegów/koleżanek i oferują im pomoc. Nie kpią, nie szydzą z ich słabości, nie wyśmiewają ich, nie krytykują.
- 8) W kontaktach między sobą małoletni nie powinni zachowywać się prowokacyjnie i konkurencyjnie. Nie powinni również mieć poczucia zagrożenia czy odczuwać wrogości ze strony kolegów.
- 9) Małoletni mają prawo do własnych poglądów, ocen i spojrzenia na świat oraz wyrażania ich, pod warunkiem, że sposób ich wyrażania wolny jest od agresji i przemocy oraz nikomu nie wyrządza krzywdy.

-
- 10) Bez względu na powód, agresja i przemoc fizyczna, słowna lub psychiczna wśród małoletnich nigdy nie może być przez nich akceptowana lub usprawiedliwiona. Małoletni nie mają prawa stosować z jakiegokolwiek powodu słownej, fizycznej i psychicznej agresji i przemocy wobec swoich koleżanek i kolegów.
 - 11) Małoletni mają obowiązek przeciwstawiania się wszelkim przejawom brutalności i wulgarności oraz informowania pracowników szkoły/placówki o zaistniałych zagrożeniach.
 - 12) Jeśli małoletni jest świadkiem stosowania przez innego małoletniego/małoletnich jakiegokolwiek formy agresji lub przemocy, ma obowiązek reagowania na nią, np: pomaga ofierze, chroni ją, szuka pomocy dla ofiary u osoby dorosłej.
 - 13) Wszyscy małoletni znają obowiązujące w szkole/placówce procedury bezpieczeństwa – wiedzą, jak zachowywać się w sytuacjach, które zagrażają ich bezpieczeństwu lub bezpieczeństwu ich rówieśników, gdzie i do kogo z osób dorosłych mogą się w szkole zwrócić o pomoc.
 - 14) Jeśli małoletni stał się ofiarą agresji lub przemocy, powinien uzyskać pomoc w szkole/placówce.
- 2. Niedozwolone zachowania małoletnich w szkole/placówce:**
- 1) Stosowanie agresji i przemocy wobec małoletnich i innych osób:
 - a) Agresji i przemocy fizycznej w różnych formach, np.:
 - bicie, uderzenie, popychanie, kopanie, opluwanie,
 - wymuszenia,
 - napastowanie seksualne,
 - nadużywanie swojej przewagi nad inną osobą,
 - fizyczne zaczepki,
 - zmuszanie innej osoby do podejmowania niewłaściwych działań,
 - rzucanie w kogoś przedmiotami.
 - b) Agresji i przemocy słownej w różnych formach, np.:
 - obelgi, wyzwiska,
 - wyśmiewanie, drwienie, szydzenie z ofiary,
 - bezpośrednio obrażanie ofiary,
 - plotki i obraźliwe żarty, przedrzeźnianie ofiary,

-
- groźby.
- c) Agresji i przemocy psychicznej w różnych formach, np.:
- poniżanie,
 - wykluczanie, izolacja, milczenie, manipulowanie,
 - pisanie na ścianach (np. w toalecie lub na korytarzu),
 - wulgarne gesty,
 - śledzenie, szpiegowanie,
 - obraźliwe SMSy i MMSy,
 - wiadomości na forach internetowych lub tzw. pokojach do czatowania,
 - telefony i e-maile zawierające groźby, poniżające, wulgarne, zastraszające,
 - niszczenie lub zabieranie rzeczy należących do ofiary,
 - straszenie,
 - szantażowanie.
- 2) Stwarzanie niebezpiecznych sytuacji w szkole/placówce, np. rzucanie kamieniami, przynoszenie do szkoły/placówki ostrych narzędzi, innych niebezpiecznych przedmiotów i substancji (środków pirotechnicznych, łańcuchów, noży, zapalniczek), używanie ognia na terenie szkoły/placówki.
- 3) Nieuzasadnione, bez zgody nauczyciela opuszczanie zajęć edukacyjnych. Wagarowanie. Wyjście bez zezwolenia poza teren szkoły/placówki w trakcie przerwy lub zajęć lekcyjnych.
- 4) Celowe nieprzestrzeganie zasad bezpieczeństwa podczas zajęć i zabaw organizowanych w szkole/placówce. Celowe zachowania zagrażające zdrowiu bądź życiu.
- 5) Niewłaściwe zachowanie podczas wycieczek szkolnych i przerw międzylekcyjnych.
- 6) Uleganie nałogom, np. palenie papierosów, picie alkoholu.
- 7) Stosowanie i rozprowadzanie w szkole/placówce i poza nią narkotyków i innych środków odurzających.
- 8) Niestosowne odzywanie się do kolegów lub innych osób w szkole/placówce.
- 9) Używanie wulgaryzmów.
- 10) Celowe niszczenie lub nieszanowanie własności innych osób oraz własności szkolnej.
- 11) Kradzież lub przywłaszczenie własności kolegów lub innych osób oraz własności szkolnej.

- 12) Wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy od kolegów.
- 13) Wysługiwanie się innymi małoletnimi w zamian za korzyści materialne.
- 14) Rozwiązywanie w sposób siłowy konfliktów z kolegami. Udział w bójce.
- 15) Szykanowanie małoletnich lub innych osób w szkole/placówce z powodu odmienności przekonań, religii, światopoglądu, płci, poczucia tożsamości, pochodzenia, statusu ekonomicznego i społecznego, niepełnosprawności, wyglądu.
- 16) Niereagowanie na niewłaściwe zachowania kolegów (bicie, wyzywanie, dokuczanie).
- 17) Znęcanie się (współudział w znęcaniu się nad kolegami, zorganizowana przemoc, zastraszanie).
- 18) Aroganckie lub niegrzeczne zachowanie wobec kolegów, wulgaryzmy. Kłamanie, oszukiwanie kolegów lub innych osób w szkole/placówce.
- 19) Fotografowanie lub filmowanie zdarzeń z udziałem innych małoletnich lub osób bez ich zgody.
- 20) Upublicznianie materiałów i fotografii bez zgody obecnych na nich osób.
- 21) Stosowanie wobec innych małoletnich/innych osób różnych form cyberprzemocy.

Rozdział V

Podejmowanie interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

1. Pracownicy szkoły/placówki są przeszkoleni w obszarze prawnego i społecznego obowiązku zawiadomienia instytucji o możliwości popełnienia przestępstwa, ze szczególnym uwzględnieniem przestępstw na szkodę małoletnich oraz w zakresie roli pracowników oświaty w przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w zakresie rozpoznawania czynników ryzyka krzywdzenia dziecka.
2. Wszyscy pracownicy mają dostęp do wykazu danych adresowych lokalnych placówek pomocowych, zajmujących się ochroną małoletnich oraz zapewniających pomoc w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia i współpracy z tymi instytucjami (tj. ośrodek pomocy społecznej, dzielnicowy, centra pomocy dziecku, ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, policja, sąd rodzinny, centrum interwencji kryzysowej, placówki ochrony zdrowia).

-
3. Pracownicy zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu. Uwagę pracownika powinny zwrócić szczególnie następujące zachowania:
 - 1) Małoletni ma widoczne obrażenia ciała;
 - 2) Podawane przez małoletnich wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne. Małoletni często je zmienia;
 - 3) Małoletni nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody;
 - 4) Pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne;
 - 5) Małoletni jest wycofany, przestraszony, zachowuje się agresywnie, mówi o przemoc, widać u niego samookaleczenia;
 - 6) Małoletni boi się opiekuna;
 - 7) Małoletni boi się wracać do domu.
 4. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, pracownik ma obowiązek sporządzić notatkę służbową i przekazać ją pedagogowi szkoły lub dyrektorowi placówki.
 5. Pedagog/dyrektor wzywa opiekunów małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o podejrzeniu krzywdzenia.
 6. Pedagog/dyrektor sporządza opis sytuacji szkolnej i rodzinnej małoletniego, który będzie przydatny podczas opracowania wsparcia małoletniemu.
 7. Z każdej podejmowanej interwencji dotyczącej krzywdzenia małoletniego należy wypełnić Kartę Interwencji, która stanowi załącznik nr 3 do Standardów i dołączyć do akt osobowych małoletniego.
 8. W złożonych sytuacjach dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog, psycholog, wychowawca, inni członkowie personelu mający wiedzę o krzywdzeniu małoletniego lub o małoletnich.
 9. Zespół interwencyjny sporządza „Plan pomocy małoletniemu”, o którym szczegółowo w rozdziale VIII.
 10. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie, powołanie zespołu jest obowiązkowe. Zespół interwencyjny wzywa rodziców/opiekunów prawnych małoletniego na spotkanie wyjaśniające, podczas którego można zaproponować

rodzicom/opiekunom prawnym zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

11. Plan pomocy małoletniemu, o którym mowa w pkt. 9 jest przedstawiany przez pedagoga opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
12. Pedagog szkoły/dyrektor placówki informuje opiekunów o obowiązku szkoły/placówki co do zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura/ policja lub sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieska Karta” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
13. Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/dyrektora – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, ośrodka pomocy społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego. Małoletniemu przekazujemy formularz „Niebieska Karta – B”. Formularze typu A i B załącznik 4 i 5, dostępne są w gabinecie pedagoga.
14. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w pkt. 13.
15. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów małoletniego na piśmie.
16. Cały personel szkoły/placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.
17. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie **popełnienia przestępstwa** wobec małoletniego:
 - 1) dyrektor szkoły niezwłocznie składa zawiadomienie do prokuratury, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r., poz. 1375 ze zm.);

- 2) dyrektor podejmuje niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa, o ile miało ono miejsce na terenie szkoły/placówki.

Rozdział VI

Procedury interwencji w przypadku ujawnienia działania na szkodę małoletniego w szkole lub placówce

1. W szkołach/placówkach podjęto działania profilaktyczne:
 - 1) Wszyscy rodzice/prawni opiekunowie zostali zapoznani z obowiązującymi w placówce Standardami Ochrony Małoletnich. Dokument jest dostępny na ogólnej stronie www.wmzdz.pl i stronach internetowych poszczególnych szkół/placówek.
 - 2) W każdej klasie/grupie odbyły się zajęcia na temat praw dziecka, ochrony przed przemocą, zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie oraz małoletni zostali poinformowani do kogo mają się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania.
 - 3) W szkole/placówce dostępne są dla małoletnich materiały edukacyjne w zakresie: praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, książki, gazetki tematyczne, tablica przy gabinecie pedagoga).
 - 4) W szkole/placówce wyeksponowane są informacje dla małoletnich nt. możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży. Prowadzone są systematycznie akcje informacyjne oraz wspomagające projekty edukacyjne.
2. W szkołach/placówkach wdrożono następujące procedury podejmowania interwencji:
 - 1) **Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy domowej:**

- a) Nauczyciel, który stwierdził, że małeletni może być ofiarą przemocy (zaobserwowane lub zgłoszone przez małeletniego sytuacje: zaniedbywanie, powtarzające się poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, wciąganie dziecka w konflikt dorosłych, manipulowanie nim oraz oznaki przemocy fizycznej np. siniaki, zadrapania) powinien sporządzić notatkę służbową. Notatkę przekazuje – pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi placówki.
 - b) Nauczyciel informuje o podejrzeniu, że małeletni jest ofiarą przemocy, psychologa, pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły/placówki.
 - c) Jeżeli stan małeletniego wskazuje na zagrożenie jego zdrowia i życia, dyrektor lub pedagog wzywa pomoc medyczną, o czym powiadamienia rodziców lub opiekunów prawnych.
 - d) Dyrektor placówki lub pedagog badają okoliczności sprawy np. przeprowadzają rozmowę z poszkodowanym małeletnim. Pedagog szkolny informują dyrektora placówki, o ile nie zrobił tego nauczyciel. Pedagog wzywa do szkoły rodzica, prawnego opiekuna.
 - e) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, dyrektor niezwłocznie powiadamia policję lub prokuraturę. Dyrektor powiadamia sąd – Wydział Rodzinny i Nieletnich – w przypadku zaniedbywania dziecka, powtarzającego się poniżania, upokarzania, ośmieszania, wciągania dziecka w konflikt dorosłych, manipulowania nim oraz w przypadku widocznych oznak przemocy fizycznej.
- 2) **Procedura postępowania w przypadku podejrzenia, że małeletni jest ofiarą przemocy ze strony pracownika szkoły/placówki:**
- a) Osoba podejrzewająca krzywdzenie małeletniego przez pracownika szkoły/placówki zgłasza problem pedagogowi szkoły lub dyrektorowi placówki.
 - b) Pedagog /dyrektor podejmują działania w celu zbadania sprawy: rozmowa z małeletnim. Dyrektor przeprowadza rozmowę z pracownikiem na temat podejrzenia krzywdzenia, przekazanie uwag, poznanie wersji wydarzeń. Jeżeli rozmowy z małeletnim potwierdzą krzywdzenie małeletniego, dyrektor powiadamia

rodziców lub prawnych opiekunów małoletniego o zdarzeniu. Ze spotkania z rodzicami sporządza notatkę służbową.

- c) Dyrektor szkoły/placówki po potwierdzeniu informacji, podejmuje działania zmierzające do ukarania pracownika karą porządkową lub dyscyplinarną, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- d) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, dyrektor niezwłocznie powiadamia policję lub prokuraturę na mocy art. 304 Kodeksu Postępowania Karnego.

3) Procedura interwencji w sytuacji krzywdzenia małoletniego przez rodzica lub innego członka rodziny:

- a) Osoba będąca świadkiem krzywdzenia małoletniego przez rodzica, dorosłego członka rodziny lub innego małoletniego członka rodziny, zgłasza problem pedagogowi szkolnemu lub dyrektorowi placówki.
- b) Pedagog/ dyrektor przeprowadzają rozmowę z wyżej wymienionymi osobami na temat zdarzenia: udzielają pouczenia i podają możliwe sposoby rozwiązania sytuacji.
- c) O zdarzeniu, które zostało uznane za krzywdzenie małoletniego oraz o rozmowie przeprowadzonej przez pedagoga/ dyrektora z rodzicem, członkiem rodziny lub innym małoletnim, który krzywdził małoletniego, zostają powiadomieni rodzice/opiekunowie prawni.
- d) Krzywdzonemu małoletniemu zostaje udzielone wsparcie psychologa/pedagoga.
- e) W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa dyrektor niezwłocznie powiadamia policję lub prokuraturę na mocy art. 304 Kodeksu Postępowania Karnego.

4) Procedura postępowania w przypadku krzywdzenia małoletniego przez innych małoletnich:

- a) Obowiązkiem każdego jest bezzwłoczna reakcja na akty agresji i przemocy oraz rozmowa z ofiarą i sprawcą przemocy, służąca wyjaśnieniu sytuacji. Małoletniemu

będącemu ofiarą przemocy zapewnia się pomoc zgodnie z jego potrzebami. Jeżeli stan małoletniego będącego ofiarą krzywdzenia, wskazuje na zagrożenie jego zdrowia lub życia, dyrektor lub inny pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną, o czym powiadamia rodziców lub opiekunów prawnych.

- b) Jeżeli akty agresji i przemocy nie są incydentalne, psycholog lub pedagog szkolny, pedagog specjalny przeprowadzają rozmowę z krzywdzonym małoletnim i wyjaśniają, gdzie, kiedy dochodzi do zdarzeń, jaka jest ich częstotliwość, rozmawiają także ze sprawcą/sprawcami oraz z ewentualnymi świadkami zdarzeń w celu zaprzestania zjawiska.
- c) Z małoletnimi, którzy byli świadkami przemocy, psycholog lub pedagog szkolny omawia przebieg zdarzenia tak, by wskazać w rozmowie, jak sobie radzić w trudnych sytuacjach, jak reagować na krzywdzenie i komu zgłaszać, gdy dochodzi do takiego krzywdzenia.
- d) Małoletniego będącego sprawcą przemocy obejmuje się stałą opieką i kontrolą wychowawcy lub pedagoga szkolnego i psychologa. Nawiązuje się współpracę z rodzicami/opiekunami ucznia.
- e) Jeżeli akt agresji/przemocy ma znamiona czynu karalnego stosowana jest procedura przewidziana przez prawo. Działania te monitoruje psycholog lub pedagog szkolny we współpracy z dyrektorem placówki.
- f) W przypadku, gdy sprawca agresji/przemocy jest nieznany, dyrektor, psycholog, pedagog szkolny po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego małoletniego o możliwości zawiadomienia policji lub sam zawiadamia policję.

5) Procedura postępowania wobec małoletniego z zaburzeniami zachowania, który zachowuje się agresywnie w stosunku do innych lub siebie:

- a) Jeżeli w czasie zajęć małoletni zachowuje się agresywnie w stosunku do siebie lub innych, nauczyciel, jeżeli to możliwe, zostawia klasę/grupę pod opieką innego nauczyciela i prowadzi małoletniego do pedagoga, psychologa lub nauczyciela, który może sprawować czasową opieką nad małoletnim z zaburzeniami zachowania lub

telefonicznie prosi ww. osoby o podjęcie interwencji, w celu odseparowania sprawcy przemocy.

- b) Psycholog/ pedagog szkolny, po zbadaniu okoliczności zdarzenia informuje dyrektora szkoły (jeśli sytuacja tego wymaga).
- c) Jeśli stan zdrowia małoletniego lub małoletnich wskazuje na zagrożenie zdrowia lub życia, dyrektor lub inny pracownik szkoły wzywa pomoc medyczną o czym powiadamia rodziców lub opiekunów prawnych. Psycholog lub pedagog szkolny przeprowadza rozmowę z poszkodowanym małoletnim, a także ze sprawcą przemocy oraz świadkami zdarzenia.
- d) W razie potrzeby psycholog lub pedagog szkolny zawiadamia i wzywa do szkoły/placówki rodziców (prawnych opiekunów) małoletniego będącego sprawcą i poszkodowanego małoletniego. Jeśli rodzice/opiekunowie prawni współpracują ze szkołą, ustala się plan działania wobec małoletniego będącego sprawcą (pedagog szkolny, psycholog, wychowawca i nauczyciel). W razie potrzeby wobec małoletniego poszkodowanego ustala się formy pomocy dostosowane do jego potrzeb i sytuacji. W razie zagrożenia zdrowia lub życia małoletniego i innych osób w czasie ataku agresji dopuszcza się przytrzymanie, a nawet unieruchomienie małoletniego.
- e) Jeśli zachowanie małoletniego miało charakter czynu zabronionego, pracownik szkoły będący jego świadkiem lub posiadający na jego temat wiarygodne informacje z innego źródła informuje dyrektora, który zawiadamia policję. Jeśli konieczna jest niezwłoczna interwencja policji, pracownik wzywa policję, o czym powiadamia dyrektora szkoły.
- f) O zaistniałej sytuacji wychowawca informuje telefonicznie rodziców/opiekunów ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawienia się w szkole.
- g) Stosowanie przemocy wobec innych podlega sankcjom określonym przez szkołę/placówkę. Szkoła stosuje następujące konsekwencje:
 - upomnienie wychowawcy/opiekuna grupy
 - nagana dyrektora szkoły/placówki
 - obniżenie oceny zachowania semestralnej lub rocznej,
 - ocena naganna za zachowanie na dany semestr,
 - w przypadku braku współpracy – skierowanie sprawy na policję.

- h) W klasach, w których doszło do poważnych przypadków przemocy rówieśniczej psycholog/pedagog przeprowadza warsztaty psychoedukacyjne poświęcone temu zjawisku.

Rozdział VII

Zasady bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i sieci Internet w szkole lub placówce

1. **Procedura bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu**
 - 1) Szkoła/placówka, zapewniając małoletnim dostęp do Internetu, wdraża i aktualizuje systemy i oprogramowania zabezpieczające przed dostępem do niewłaściwych treści oraz złośliwym oprogramowaniem, w tym filtrujące treści, wyznaczając osoby odpowiedzialne (administratora sieci lub nauczyciela informatyki).
 - 2) Część szkół/placówek podłączona jest do Internetu za pomocą Internetu OSE (Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej). W sieci tej mamy zapewnioną zewnętrzną zaporę sieciową. Zapora ta funkcjonuje w celu ochrony systemów przed atakami złośliwego oprogramowania i blokowania na komputerach materiałów niedostosowanych do wieku.
 - 3) W szkole/placówce prowadzone są działania, w tym warsztaty i szkolenia, w zakresie profilaktyki oraz umiejętności bezpiecznego korzystania z sieci Internet.
 - 4) Małoletni korzystają z urządzeń elektronicznych na terenie szkoły/placówki pod opieką i nadzorem oraz za zgodą nauczycieli. Szczegółowe zasady korzystania z urządzeń elektronicznych, w tym telefonów komórkowych zawarte są w statucie szkoły, o czym każdy małoletni i rodzic zostaje poinformowany przez wychowawcę na początku roku szkolnego.
 - 5) Prawo do korzystania z komputerów znajdujących się w pracowniach informatycznych przysługuje małoletnim oraz nauczycielom. W wyjątkowych sytuacjach innym osobom, jeśli dyrektor szkoły wyrazi na to zgodę.

-
- 6) Prawo do korzystania z komputerów znajdujących się w poszczególnych salach dydaktycznych przysługuje nauczycielom. W wyjątkowych sytuacjach innym osobom, jeśli dyrektor szkoły wyrazi na to zgodę.
 - 7) Korzystanie z komputerów (programów użytkowych i multimedialnych) jest bezpłatne.
 - 8) Małoletni korzystają z komputera tylko za zgodą i pod opieką nauczyciela.
 - 9) Korzystanie z multimediiów, Internetu i programów użytkowych służy wyłącznie celom naukowym, informacyjnym i edukacyjnym.
 - 10) Małoletni może korzystać z Internetu tylko na komputerze z zainstalowanym programem antywirusowym filtrującym niebezpieczne treści.
 - 11) Małoletni obsługuje sprzęt komputerowy zgodnie z zaleceniami nauczyciela. Zobowiązany jest do korzystania z Internetu w sposób odpowiedzialny i zgodny z prawem.
 - 12) Zabrania się korzystania z niedozwolonych treści.
 - 13) Małoletni nie mogą udostępniać swoich danych osobowych, haseł ani danych innych osób.
 - 14) Nie należy wysyłać swoich zdjęć oraz zdjęć rodziny lub znajomych.
 - 15) Nie należy otwierać wiadomości od nieznanymi osób.
 - 16) Nie należy klikać w nieznane linki i załączniki w wiadomościach e-mail oraz pobierać plików z niesprawdzonych stron internetowych.
 - 17) Po skończeniu pracy użytkownik ma obowiązek zostawić komputer wyłączony, chyba że nauczyciel zadecyduje inaczej.
 - 18) Użytkownicy komputera mają prawo do zapisywania swoich plików wyłącznie w wyznaczonym miejscu (nie na pulpicie). Dane tymczasowe, utworzone w trakcie pracy, należy po jej zakończeniu usunąć.
 - 19) Należy zrobić kopię zapasową ważnych dokumentów w miejscu innym niż oryginał.
 - 20) Użytkownikowi komputera zabrania się:
 - a) Instalowania oprogramowania oraz dokonywania zmian w konfiguracji oprogramowania zainstalowanego w systemie,
 - b) usuwania cudzych plików, odinstalowania programów, dekompletowania sprzętu.
 - 21) Przed założeniem konta w serwisach internetowych należy:

-
- a) zapoznać się z regulaminem i sprawdzić, czy strona ma zabezpieczenie SSL,
 - b) zakładając konto należy posługiwać się Nickiem, a nie prawdziwym imieniem lub nazwiskiem.
- 22) Nie wolno naruszać godności i praw innych użytkowników Sieci oraz działać na szkodę innych użytkowników Internetu.
 - 23) Należy szanować prawo własności zdjęć, materiałów, artykułów itp. w Sieci. Materiały każdorazowo należy podpisywać (podać autora, i/lub adres strony internetowej) lub skorzystać z narzędzi zawężania wyszukiwania w przeglądarce do takich materiałów, które są udostępnione do modyfikacji i kopiowania.
 - 24) Nie wolno przysyłać i udostępniać danych naruszających prawo, powszechnie uznanych za obsceniczne lub obraźliwe oraz oszczerstw i treści obrażającej uczucia innych.
 - 25) Zabrania się uprawiania hazardu oraz prowadzenia działalności komercyjnej.
 - 26) Należy zachować ostrożność w spotkaniach z osobami poznanymi w Sieci. Należy pamiętać, że Cyberbulling – przemoc przy użyciu Internetu – to przestępstwo.
 - 27) Przed podaniem hasła do konta internetowego zalecane jest upewnienie się co do wiarygodności strony WWW, ponieważ zdarzają się strony spreparowane w celu ich wyłudzenia.
 - 28) Dla większego bezpieczeństwa zalecane jest zastosowanie uwierzytelniania dwuskładnikowego.
 - 29) Należy unikać zapisywania haseł na karteczkach, w notatnikach czy innych źródłach, które mogą dostać się w niepowołane ręce lub są ogólnodostępne.
 - 30) Nie należy podawać haseł osobom trzecim.
 - 31) Po zakończonej pracy należy pamiętać, że zamknięcie przeglądarki nie zawsze powoduje wylogowanie się z usług. Przed odejściem od komputera konieczne należy się wylogować.
 - 32) W przypadku podejrzenia o pozyskanie naszego hasła przez osoby niepowołane, należy natychmiast je zmienić.

2. **Procedury ochrony małoletnich przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie**

Niebezpieczne treści to materiały pornograficzne, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, zachowania autodestrukcyjne.

- 1) Treści nielegalne lub niezgodne z regulaminem danej strony zgłaszane są administratorom strony.
- 2) W przypadku zgłoszenia o dostępie do treści nieodpowiednich, administrator sieci ustala okoliczności zdarzenia, podejmując próbę ustalenia sprawcy i świadków incydentu, a także zabezpiecza dowody, konfiguruje zabezpieczenia sieci szkolnej, by na nowo zablokować dostęp do niewłaściwych treści. Z poczynionych ustaleń sporządza Kartę przebiegu interwencji.
- 3) Jeśli treści niebezpieczne dotyczą osób niezwiązanych ze szkołą/placówką, dyrektor zgłasza zdarzenie odpowiednim służbom (sądowi rodzinnemu lub Policji), przekazując zabezpieczone materiały.
- 4) Jeśli uczestnikami zdarzenia są małoletni szkoły/placówki, ze sprawcą i ofiarą przeprowadzona jest rozmowa (oddzielnie) psychologa lub pedagoga szkolnego na temat emocji, jakie może budzić materiał, do jakich zachowań zachęca, omówione zostają także konsekwencje zdarzenia wynikających ze złamania statutu szkoły/placówki.
- 5) Powiadomieni zostają rodzice małoletnich, których informuje się o poczynionych ustaleniach i dalszych działaniach szkoły/placówki (zastosowane kary statutowe/środki oddziaływania wychowawczego, powiadomienie organów ścigania, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne).
- 6) Współpraca z organami ścigania lub sądem rodzinnym obligatoryjnie musi zaistnieć w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego (osoby poniżej 18 roku życia – art. 202 § 3 kodeksu karnego) oraz treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych (art. 256 i art. 257 kodeksu karnego).

3. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy:

- 1) Niezależnie od tego, kto zgłasza przypadek cyberprzemocy, procedura interwencyjna obejmuje:
 - a) udzielenie wsparcia ofierze przemocy,
 - b) zabezpieczenie dowodów i ustalenie okoliczności zdarzenia,
 - c) wyciągnięcie konsekwencji wobec sprawcy przemocy.
- 2) Nauczyciel lub inna osoba posiadająca wiedzę o zdarzeniu informuje o tym fakcie psychologa/pedagoga szkolnego, wychowawcę klasy/ grupy i dyrektora szkoły/placówki.
- 3) Osoba, której zgłoszono zdarzenie zobowiązana jest:
 - a) zebrać wszelkie możliwe informacje na temat zdarzenia, zabezpieczyć dowody
 - b) porozmawiać z poszkodowanym małoletnim (wsparcie psychiczne, porada),
 - c) porozmawiać ze sprawcą,
 - d) ustalić okoliczności zajścia,
 - e) zobowiązać sprawcę do zaprzestania zachowań, które mają charakter przemocowy oraz zobowiązać do usunięcia obraźliwych materiałów z sieci (po zabezpieczeniu dowodów),
 - f) powiadomić opiekunów poszkodowanego małoletniego o zdarzeniu,
 - g) powiadomić opiekunów sprawcy o zajściu, omówić z nimi zachowanie dziecka,
 - h) zaproponować uczniom pomoc psychologiczno-pedagogiczną (tak poszkodowanemu, jak i sprawcy) jeżeli jest taka potrzeba,
 - i) psycholog/pedagog przeprowadza niezwłocznie, w klasie/grupie do których uczęszczają sprawca i ofiara warsztaty/pogadankę nt. konsekwencji cyberprzemocy,
 - j) ważne jest, by w wyniku interwencji nie narazić świadków na zemstę i groźby ze strony sprawcy,
 - k) osoba, której małoletni zaufał, informując o jakimkolwiek akcie przemocy, a więc także cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.

-
- l) w przypadku, gdy sprawca nie stosuje się do ustaleń i nadal krzywdzi inne osoby, dyrektor podejmuje stosowne działania prawne,
 - m) w przypadku, gdy sprawca cyberprzemocy jest nieznany, dyrektor, wychowawca lub pedagog szkolny/psycholog po rozpoznaniu sprawy informuje rodziców/opiekunów prawnych poszkodowanego małoletniego o możliwości zawiadomienia policji.
- 4) Cyberprzemoc podlega sankcjom określonym przez szkołę/placówkę:
- a) nagana dyrektora szkoły/placówki,
 - b) obniżenie oceny zachowania semestralnej lub rocznej,
 - c) ocena naganna za zachowanie na dany semestr,
 - d) w przypadku braku współpracy – skierowanie sprawy na policję.

4. Ochrona danych osobowych i wizerunku małoletniego

- 1) Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w przypadku swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 119, str. 1 ze zm.).
- 2) Szkoła/placówka przestrzega i monitoruje przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych małoletnich. Wymagana jest pisemna zgoda rodziców małoletnich na robienie/publikowanie zdjęć, nagrań małoletnich w mediach społecznościowych szkoły/placówki. Rodzic/opiekun prawny składa pisemną deklarację do wychowawcy klasy/pracownika biura.
- 3) Informacja o zagrożeniu naruszeniem prywatności w szkole/placówce powinna zostać niezwłocznie przekazana administratorowi systemów informatycznych i dyrektorowi szkoły, którzy podejmują natychmiastowe działania w celu zabezpieczenia danych i ograniczenia dalszego dostępu do informacji niejawnych.
- 4) Następnie należy ustalić okoliczności zdarzenia, poprzez dokładne udokumentowanie pozyskanych informacji .

- 5) W przypadku poważniejszych zagrożeń i w sytuacji, gdy naruszenie prywatności jest spowodowane przez osoby spoza szkoły/placówki, należy nawiązać współpracę z organami ścigania.

Rozdział VIII

Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia

1. Celem planu wsparcia jest przede wszystkim:
 - 1) zainicjowanie działań interwencyjnych we współpracy z innymi instytucjami, jeśli istnieje taka konieczność;
 - 2) współpraca z rodzicami/opiekunami w celu powstrzymania krzywdzenia małoletniego i zapewnienie mu pomocy;
 - 3) diagnoza, czy konieczne jest podjęcie działań prawnych;
 - 4) objęcie małoletniego pomocą psychologiczno – pedagogiczną na terenie szkoły/placówki i pomocą specjalistyczną poza szkołą/placówką, jeśli zaistnieje taka konieczność.
2. W ustalaniu planu wsparcia uczestniczy małoletni, jego rodzice/opiekunowie, wychowawca i zespół pomocy psychologiczno – pedagogicznej.
3. Działania koordynuje i monitoruje pedagog szkolny/pedagog specjalny lub psycholog.
4. Plan wsparcia uwzględnia:
 - 1) działania interwencyjne, mające na celu zapewnienie małoletniemu bezpieczeństwa, w tym zgłoszone podejrzenie popełnienia przestępstwa zgłoszone do organów ścigania,
 - 2) formy wsparcia oferowane przez szkołę/placówkę,
 - 3) zaproponowane formy specjalistycznej pomocy pozaszkolnej, jeśli istnieje taka potrzeba.
5. Planem wsparcia należy objąć także rodzeństwo pokrzywdzonego małoletniego, jeśli są uczniami szkoły.
6. Plan wsparcia małoletniego funkcjonuje równoległe z podejmowanymi działaniami interwencyjnymi, a jego naczelną zasadą jest obserwacja małoletniego, zapewnienie mu warunków do uzyskania wielospecjalistycznej pomocy, również pozaszkolnej, udzielanie wsparcia rodzicom i współpraca międzyinstytucjonalna.

7. Plan wsparcia małoletniego ustalany jest również w sytuacji, gdy inicjatorem działań interwencyjnych jest inna instytucja (procedura „Niebieskiej Karty”, uzyskanie informacji o krzywdzeniu od organów ścigania lub sądu itp., współpraca z OPS).
8. W przypadku realizacji procedury „Niebieskiej Karty”, plan wsparcia małoletniego tożsamy jest z ustaleniami poczynionymi w grupie diagnostyczno – pomocowej.
9. Do działań zaktywizowany powinien zostać rodzic „niekrzywdzący”, który współpracuje ze szkołą/placówką w celu powstrzymania sprawcy przemocy i zapewnienia małoletniemu pomocy pozaszkolnej. W przypadku krzywdzenia przez obojga rodziców, interwencja polega również na zawiadomieniu sądu rodzinnego i Policji i działania względem rodziców, w tym sprawdzanie bezpieczeństwa domowników, leży w kompetencjach tych instytucji.
10. Plan wsparcia małoletniego obejmuje różne formy pomocy, w tym prawną, psychologiczną, socjalną i medyczną, uwzględniając współpracę interdyscyplinarną w tym zakresie.
11. Zadania pracowników szkoły/placówki wiążą się głównie z pomocą w realizowaniu przez małoletniego zadań dydaktyczno – wychowawczych i budowaniu pozytywnych relacji z rówieśnikami i personelem szkoły/placówki.
12. Plan wsparcia małoletniego nie kończy się wraz z końcem procedury prawnej.

Rozdział IX

Zasady i sposób udostępniania personelowi, małoletnim i ich opiekunom polityki ochrony małoletnich do zaznajomienia i wdrożenia

1. Wszelkie procedury i dokumenty związane z wprowadzeniem Standardów są udostępniane personelowi, małoletnim i ich rodzicom/opiekunom podczas zapoznawania i zobowiązania do stosowania (zgodnie z poniższymi zasadami), a następnie na żądanie w dowolnym momencie. Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej szkoły/placówki pod adresem: www.wmzdz.pl
2. Wersja skrócona Standardów (dla małoletnich) dostępna jest na tablicy ogłoszeń, w pokoju nauczycielskim oraz w gabinecie pedagoga i psychologa szkolnego.

3. Wszyscy małoletni i rodzice/opiekunowie mają obowiązek zapoznania się z dokumentem i podpisanie oświadczenia o zapoznaniu się z nim:
 - a) dla rodziców/opiekunów prawnych nowych uczniów - na początku każdego roku szkolnego,
 - b) dla uczniów aktualnie uczęszczających do szkoły przy najbliższym zebraniu z rodzicami/opiekunami prawnymi.

Rozdział X

Procedura monitorowania i weryfikowania Standardów Ochrony Małoletnich

1. Wprowadzanie i realizacja standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem powinny być monitorowane przez wszystkich pracowników, ze szczególnym uwzględnieniem zespołu ds. procedur ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, interwencji i weryfikowania standardów ochrony m.in. poprzez obserwację i badania ankietowe.
2. Standardy podlegają monitorowaniu i modyfikowaniu podczas bieżącej pracy (wg potrzeb szkoły/placówki) i obowiązkowej weryfikacji co 2 lata.

Rozdział XI

Przepisy końcowe

1. Standardy ochrony małoletnich wchodzi w życie z dniem zarządzenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły/placówki, w szczególności poprzez opublikowanie na stronie internetowej W-M ZDZ w Olsztynie, również w wersji skróconej przeznaczonej dla małoletnich, umieszczenie na tablicy ogłoszeń w szkołach/placówkach, w pokojach nauczycielskich lub poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną.
3. Rodzice mają prawo do zgłoszenia ewentualnych poprawek.
4. Standardy ochrony małoletnich pozostają do wglądu na stronie internetowej szkoły/placówki, w sekretariacie szkoły/placówki, a także u dyrekcji szkoły/placówki.

*Załącznik nr 1 do
„Standardów ochrony małoletnich”
w W-M ZDZ w Olsztynie*

.....

....., dnia.....

r.

(Imię i nazwisko)

Oświadczenie o niekaralności

Oświadczam, że nie byłam/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....

(podpis)

Załącznik nr 2 do
„Standardów ochrony małoletnich”
w W-M ZDZ w Olsztynie

.....

data

miejsowość,

**Oświadczenie o znajomości i przestrzeganiu zasad zawartych
w Standardach Ochrony Małoletnich**

W
nazwa szkoły/placówki

Ja, oświadczam, że zapoznałam/- em się ze
imię i nazwisko składającego oświadczenie

Standardami Ochrony Małoletnich stosowanymi w
nazwa szkoły/placówki

oraz deklaruję, że będę ich przestrzegać.

.....

podpis

Załącznik nr 3 do
„Standardów ochrony małoletnich”
w W-M ZDZ w Olsztynie

Karta interwencji

Imię i nazwisko małoletniego		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Opis działań podjętych przez pedagoga	Data	Działanie
Spotkania z opiekunami małoletniego	Data	Opis spotkania
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	<ul style="list-style-type: none"> • zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, • wniosek o wgląd w sytuację małoletniego/rodziny, • inny rodzaj interwencji. Jaki? 	
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję) i data interwencji		
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli Szkoła uzyskała informacje o wynikach/ działania szkoły /działania rodziców	Data	Działanie

Załącznik nr 4 do
„Standardów ochrony małoletnich”
w W-M ZDZ w Olsztynie

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym
jest zatrudniona osoba wypełniająca
formularz
„Niebieska Karta – A”

.....
(miejscowość, data)

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowe	Osoba 2 doznająca przemocy domowe	Osoba 3 doznająca przemocy domowe
Małoletni (Tak/Nie)1)			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL2)			
Nazwa i adres miejsca pracy/ nazwa i adres placówki oświatowej do której uczęszcza małoletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			

Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Adres miejsca pobytu (jeśli jest inny niż adres zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu / nr lokalu			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową (zona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść) 1)</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
Adres miejsca zamieszkania:		

Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej:		
<i>(np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)1)</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ³⁾ <i>wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub</i>						

<i>ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i>						
Inne ³⁾ <i>zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)</i>						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOŚŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak (kiedy?gdzie?)

nie

nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

tak

nie

nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

tak

nie

nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

ustalono - wypełnij tabelę nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

**XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ
(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):**

Działanie	Osoba 1 stosująca	Osoba 2 stosująca

	przemoc	przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)		
Doprowadzenie do wytrzeźwienia		
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)	
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)	
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej		
Powiadomienie organów ścigania		
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określonej w metrach odległość		
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej		
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”		
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni		
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

**XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY
DOMOWEJ**

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ

(zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	

Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeutę, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

.....

imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej
formularz „Niebieska Karta – A”

.....

(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

¹⁾ wpisać właściwe

²⁾ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

³⁾ podkreślić rodzaje zachowań

*Załącznik nr 5 do
„Standardów ochrony małoletnich”
w W-M ZDZ w Olsztynie*

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradziadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,

- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całonocne schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
 - **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.
 - **Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej**

Uwaga: (dane wprowadza Zespół interwencyjny lub osoba, która wszczyna procedurę):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail

Możesz zadzwonić do:

- **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02** (linia całonocna i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18.00–22.00 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18.00–22.00 w języku rosyjskim. **Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek

w godzinach 17.00–21.00) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18.00–22.00). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE:** [pogotowie.niebieska.linia](https://www.skype.com/join/pogotowie.niebieska.linia) ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

- **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.
- **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9.30 do 15.30, od godz. 15.30 do 9.30 włączony jest automat).